

LUND UNIVERSITY

Nedläggningshot tillfälligt avvärt för nationellt fysikcentrum

Björk Blixt, Lena

2014

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Björk Blixt, L. (2014). Nedläggningshot tillfälligt avvärt för nationellt fysikcentrum. LUM.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Nedläggningshot tillfälligt avvärjt för nationellt fysikcentrum

SKOLSAMVERKAN. Lekplatsfysik. Fysik i karuseller på Liseberg. En databas med 6.500 svar på fysikfrågor. Filmade experiment som uppskattas av lärare över hela landet.

Det är några av alla satsningar som Nationellt resurscentrum för fysik gör. Nedläggningshotet verkar nu vara avvärjt – åtminstone detta år.

I år firar Nationellt resurscentrum för fysik tjugo år. Resurscentrumet är placerat vid Lunds universitet och har till uppgift att utgöra ett klassrumsnära stöd för lärare i hela Sverige, från förskolenivå till gymnasium. Motsvarande nationella resurscentrum finns inom biologi, kemi och teknik vid tre andra lärosäten.

– Det var skönt att vi slapp fira 20-årsjubileum med gravöl, säger fysikprofessor Ann-Marie Pendrill, föreståndare för centrumet i Lund sedan 2009.

NYLIGEN ARRANGERADE fysikcentrumet en jubileumskonferens för att både blicka bakåt på den gångna verksamheten och framåt mot nya utmaningar. Inbjudna var både tidigare medarbetare samt personer som arbetar med skolsamverkan och didaktisk forskning, men också lärare och skolledare från södra Sverige.

Resurscentrumet har en lång rad lärarkurser och lärarinspirerande satsningar på sin meritlista. Exempelvis den mångåriga frågelådan som Peter Ekström sköter, anställd på 20 procent vid centrumet. Sammanlagt finns nu på frågelådans webbsida svar på 6.500 frågor inom fysikämnet, sökbara i en databas.

På fysikcentrumets webbplats kan man även hitta ett stort antal filmade fysikexperiment som kan genomföras med enkel utrustning ute på skolorna.

Marie Pendrill är föreståndare för Nationellt resurscentrum för fysik i Lund. FOTO: MAJA KRISTIN NYLANDER

– Dessa experiment ger tips och instruktioner till lärarna. De är mycket uppskattade, säger Ann-Marie Pendrill.

ETT ANNAT PROJEKT är fysikexperiment i berg- och dalbanor och karuseller på Liseberg och Gröna Lund. Förra året deltog 4.000 elever, tillsammans med sina lärare, i dessa experiment. Det nationella resurscentrumet i fysik har för några år sedan även utvecklat konceptet lekplatsfysik. Man har tagit fram material för workshops om lekplatsfysik, vilket nu används av flera lärarutbildningar och science centers.

– Lekplatsen är faktiskt förskolans läran-

demiljö, säger Ann-Marie Pendrill.

Fysikcentrumet medverkar också vid inspirationsdagar för lärare, konferenser, NO-biennaler, etc. Även genom Facebook-grupper får lärare kontinuerligt stöd och möjlighet att också inspirera varandra. Men hela förra året hängde nedläggningshotet tungt över verksamheten, efter regeringsbeslut om att de fyra nationella resurscentrumen skulle ersättas av ett ämnesdidaktiskt centrum i Linköping. Efter kraftiga protester och debattinlägg kom i mars dock ett nytt besked om fortsatt statligt stöd, i alla fall för 2014. I spetsen för motståndsrörelsen gick Bo-Anders Jönsson, prodekan

för utbildning vid Naturvetenskapliga fakulteten.

– Det var ett viktigt och bra beslut. Det betyder jättemycket för lärarna ute på skolorna att denna praktiska verksamhet bevaras, säger han.

BO-ANDERS JÖNSSONS BEDÖMNING är att de fyra resurscentrumen får fortsätta även efter 2014, med Linköping som samordnare. Han konstaterar att många aktörer, på flera plan, måste hjälpas åt att lyfta intresset för naturvetenskap och teknik hos barn och ungdomar.

– Min vision är att resurscentrum för fysik tillsammans med bland annat Vattenhallen Science Center och MAX IV blir viktiga hörnstenar i satsningen på skolsamverkan och lärarfortbildning inom naturvetenskap och teknik i Sydsverige, säger han.

LENA BJÖRK BLIXT

FOTNOT. Ann-Marie Pendrill är gästprofessor i Hedda Anderssons namn, med inriktning mot naturvetenskapernas didaktik, särskilt fysik. Hon är föreståndare vid Nationellt resurscentrum för fysik, placerat vid Naturvetenskapliga fakulteten, samt även professor i fysik vid Göteborgs universitet.

Ann-Marie Pendrill om den viktigaste insatsen för att öka ungas intresse för naturvetenskap:

”Lärare – inte bara förstelärare – måste få mer än 13 minuter per lektion till för- och efterarbete. Forskning visar att unga ofta är intresserade av naturvetenskap, men inte alltid av den naturvetenskap de möter i skolan. Lärarna är den allra viktigaste faktorn. Men under senare år har lärarna fått allt mindre möjlighet att hålla kontakt med naturvetenskap. De måste få möjlighet till tid att förbereda undervisning, diskutera med kolleger och ibland få inspireras av forskare som brinner för sina ämnen. Skolan måste få arbetsro, och lärarna måste få möjlighet att vara de professionella, engagerade lärare de vill vara.”

Miljöpolicy för LU förväntas senare i år

MILJÖFRÅGOR. Lunds universitet har även under 2013 saknat en fastställd miljöpolicy.

Det har inte gjorts någon miljöutredning, universitetet har inga gällande miljö- eller hållbarhetsmål, och någon handlingsplan på miljöområdet finns inte.

Det framgår av den redovisning av miljöledningsarbetet 2013 som universitetet är skyldigt att lämna in till Naturvårdsverket.

Avsaknaden av policydokument innebär visserligen inte att det inte finns något miljöarbete alls vid LU. Miljö- och hållbarhetsaspekter tas in på olika sätt i utbildning och forskning. En hel del verksamheter har fått LU:s så kallade ”miljödiplomering”, och Media-Tryck har till och med fått den mer avancerade miljöcertifieringen.

Claes Nilén.
FOTO: MIKAEL PERTMANN

Bristen på ett centralt miljöledningssystem gör det dock svårt att arbeta på ett systematiskt sätt med planering och uppföljning, menar miljöchef Claes Nilén.

– I näringslivet är det självklart att en verksamhet av den här storleken har ett systematiskt miljöledningsarbete med rätt resurser! Det brukar också finnas någon person i ledningen som har ansvar för hållbarhetsfrågorna, säger han.

Claes Nilén framhåller att flera svenska högskolor satsat på att bli miljöcertifierade, vilket innebär att följa den internationella standarden ISO 14000 och få sitt arbete kontrollerat av externa revisorer. Även utomlands talas det idag mycket om värdet av att ha ett ”sustainable campus”, hållbart universitetsområde.

FÖRVALTNINGSCHEF Susanne Kristensson håller med om att ett bra miljöarbete kan vara en konkurrensfördel, och att den nuvarande bristen på styrdokument inom miljöområdet inte kan fortsätta.

– Vi har nyligen gett byggnadschefen Åsa Bergenudd i uppdrag att utarbeta förslag till policy och handlingsplan. Policyn ska sedan tas av styrelsen och handlingsplanen ska tas av rektor. Förhoppningsvis kan detta bli klart redan i år, säger hon.

SUSANNE KRISTENSSON understryker att policy och plan ska utformas i nära dialog med sektioner och fakulteter, eftersom det är deras personal som kommer att få göra det arbete man beslutar om. Prislappen ska också vara överkomlig. Någon ISO 14000-certifiering kommer inte att utredas på detta stadium.

Susanne Kristensson.
FOTO: KENNET RUONA

INGELA BJÖRCK